

مرور «روزنامه در یابی سرآمد» بر صنعت پتروشیمی ایران؛

دیروز، امروز و فردای صنعت پتروشیمی

بخش اول

گروه نفت و انرژی - محمد رحیمی
- نفت و گاز مهم ترین بخش صنعت پتروشیمی را تشکیل می دهد و این صنعت در ایران که دومین کشور تولید کننده گاز و چهارمین کشور در زمینه تولید نفت خام در جهان است، فرصت رشد و توسعه کم نظیری را دارد. تنوع خوراک، دسترسی به آب آزاد و نیروی انسانی متخصص از مزایای این صنعت در ایران محسوب می شود. صنعت پتروشیمی - طلایه دار ایجاد ارزش افزوده در منابع نفت و گاز- از صنایع مادر و اشتغال زا است که مقام اول صادرات غیر نفتی در جهت شکوفایی اقتصادی کشور، توسعه پایدار، بومی کردن فناوری، توسعه صنایع پایین دستی (تکمیلی)، ایجاد اشتغال و ... نقشی اساسی برعهده دارد. به همین اساس، صنعت پتروشیمی در ایران یکی از صنایع مهم و استراتژیک بوده که بخش عمده صادرات غیر نفتی را به خود اختصاص داده است. این صنعت با توجه به مزیت رقابتی می تواند و ایستگی کشور به خام فروشی نفت را کاهش دهد.

دیروز صنعت پتروشیمی ایران

در ایران اولین بار در برنامه های عمرانی اول قبل از انقلاب در سال ۱۳۲۷، برای پتروشیمی اعتبار در نظر گرفته شد، ولی عملیاتی نشد. براساس برنامه دوم عمرانی پیش از انقلاب (سال ۱۳۳۴ تا ۱۳۴۱) شرکت کود شیمیایی شیراز ایجاد می شود. با راه اندازی مجتمع کود شیمیایی مرودشت شیراز در سال ۱۳۴۲، تأسیس شرکت ملی صنایع پتروشیمی در سال ۱۳۴۳ و پس از آن احداث پتروشیمی آبادان به عنوان اولین تولیدکننده محصول پلیمری PVC در ایران و خاورمیانه، صنعت پتروشیمی در کشور شکل گرفت.

در همان مقطع زمانی مطالعه و ایده ایجاد مجتمع های پتروشیمی رازی، آبادان و خارک شکل می گیرد که تمایل احداث آنها بیشتر با مشارکت شرکت های خارجی بوده است و تولد صنعت پتروشیمی در قالب سه برنامه عمرانی طی سال های ۱۳۴۲ تا ۱۳۵۲ با احداث پتروشیمی های رازی، آبادان، پاسارگاد، کرین اهواز، خسارک، فارابی و طرح های توسعه پتروشیمی شیراز و بندر امام رقم

می خورد.

در مجموع در سال ۱۳۵۷ حدود ۳ میلیون تن ظرفیت اسمی صنعت پتروشیمی کشور بود که از این مقدار، حدود ۱.۶ میلیون تن معادل ۵۰ درصد ظرفیت، فعال بوده و محصول تولید شده است و اکثر این محصولات به دلیل تنوع کم در داخل کشور مصرف می شدند. کود در پتروشیمی شیراز، پی وی سی در پتروشیمی آبادان، اوره و آمونیاک در پتروشیمی رازی، متانول در پتروشیمی خارک و دی اکسید فنلانت (DOP) در پتروشیمی فارابی، دوده صنعتی در شرکت کرین ایران و کلر در شرکت شیمیایی بازارگاد برای پتروشیمی آبادان تولید می شده است.

البته ایده و طراحی پتروشیمی بندر امام در زمان پیش از انقلاب بر اساس مشارکتی که قرار بود بین ایران و ژاپن باشد، شکل می گیرد که با پیروزی انقلاب اسلامی و سپس جنگ ایران و عراق مصادف و سبب می شود ژاپنی ها مشارکت نامه را ترک کنند، بنابراین پتروشیمی بندر امام که پس از انقلاب و بر پایه توانمندی های داخلی و بدون مشارکت خارجی احداث شد، تنوع بسیار خوبی در محصولات پتروشیمی ایجاد کرد، زیرا نخستین مجتمع بزرگ پتروشیمی ایران بود که از واحد تفکیک خوراک گرفته تا واحد الفین، واحدهای متعدد پلیمری، سرویس های جانبی و واحد آروماتیک را در بر می گرفت. پس از بندر امام، پتروشیمی های تبریز و شازند هم در حال شکل گیری بودند. پتروشیمی شازند نیز در شرایط جنگ تحمیلی طراحی شد و این مجتمع مانند یک پارک شیمیایی با تنوع محصول و ارزش افزوده بالا احداث شد. طی پنج دهه فعالیت این صنعت در کشور، تعداد کمی از واحدهای آن در سال های پیش از جنگ تحمیلی و بخش غالب آن پس از پایان جنگ و طی برنامه های توسعه ۵ ساله احداث شده اند. در برنامه اول توسعه (۱۳۷۴-۱۳۶۸) تکمیل برخی طرح های نیمه تمام مانند پتروشیمی اراک و بازسازی مجتمع های آسیب دیده از جنگ انجام شد. در طی برنامه دوم توسعه یعنی سال های ۱۳۷۴ تا ۱۳۷۹ پتروشیمی های ارومیه، پلی نار، تبریز و خراسان احداث و راه اندازی شد. در برنامه سوم توسعه کشور، پتروشیمی های امیرکبیر، شیمی یافت، فجر، قائنده بصیر،

بستون، بوعلی، فن آوران، تندگویان و خوزستان در سال های ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۴ تأسیس گردید. همچنین، پتروشیمی های مارون، نویدزشریمی، مبین، پارس، زاگرس، رجمال، آریاساسول، جم نوری، کرماشا، فرساشیمی، کارون، لاله، مروارید، مهر، پردیس و غدیر طی برنامه چهارم توسعه (۱۳۹۰-۱۳۸۴) راه اندازی گردید. طی برنامه پنجم توسعه کشور در سال های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۶ احداث پتروشیمی های اروند، پلیمیر کرمانشاه، فرسا شیمی، لرستان، تخت جمشید، اهتمام جم و شهید رسولی ممکن گردید. و در زمان برنامه ششم توسعه از سال ۱۳۹۶ تا کنون، احداث و راه اندازی پتروشیمی های کاویان، مهاباد، انتخاب، کردستان، مرجان، دماوند، کاوه، بو شهر، بیدبلند، کیمیای پارس، میاندوآب، لردگان، هگمتانه و کنگان اجرا شد. رشد ظرفیت صنعت پتروشیمی براساس برنامه های توسعه صنعت پتروشیمی طی برنامه سوم توسعه کشور به میزان ۲۹ درصد، برنامه چهارم توسعه کشور ۱۸۳ درصد، برنامه پنجم توسعه کشور ۲۲ درصد و طی برنامه ششم توسعه کشور به مقدار ۴۷ درصد بوده است. بنابراین، عمده توسعه صنعت پتروشیمی در بین سال های ۸۴ تا ۸۹ انجام شده است.

امروز صنعت پتروشیمی ایران

وضعیت صنایع پتروشیمی در ایران به طور کلی متأثر از عوامل مختلفی از جمله تحریم ها، نوسانات قیمت نفت و تغییرات سیاسی و اقتصادی است. با این حال، صنایع پتروشیمی در ایران همچنان یکی از

صنعت پتروشیمی - طلایه دار ایجاد ارزش افزوده در منابع نفت و گاز- از صنایع مادر و اشتغال زا است که مقام اول صادرات غیر نفتی در جهت شکوفایی اقتصادی کشور، توسعه پایدار، بومی کردن فناوری، توسعه صنایع پایین دستی (تکمیلی)، ایجاد اشتغال و ... نقشی اساسی برعهده دارد. به همین اساس، صنعت پتروشیمی در ایران یکی از صنایع مهم و استراتژیک بوده که بخش عمده صادرات غیر نفتی را به خود اختصاص داده است.

هیبریدی است. تا امروز هنوز راه دیگری جز این دو راه پیدا نشده و ما نیز باید یکی را هر دو این راه را دنبال کنیم تا بتوانیم بین تولید و مصرف بنزین تعادل ایجاد کنیم. عضو هیأت نمایندگان اتاق بازرگانی تهران معتقد است که ما نتواند در ساخت خودرو پیشینی غیر قابل قبولی داریم که به نظر نمی رسد بتوانیم در داخل به اهدافی که به آن اشاره شد دست پیدا کنیم، حتی اگر به دلایلی بخواهیم از مسیر ادامه ی صنعت مونتاژ این دشواری و ناهنجاری فعلی را بر طرف کنیم. در پس واردات برندهای چینی به عنوان واردات خود روهای با تکنولوژی نو مسائلی است که نمی تواند دوا ی درد مادر این عرصه باشد. عضو هیأت نمایندگان اتاق بازرگانی تهران افزود: من بر این باورم که حل این مشکل تنها در گرو آزاد کردن واردات خودروهای خارجی توسط بخش خصوصی واقعی (خود مردم) است و لاغیر. در این شرایط است که حتی برای وارد کردن خودروهای چینی مبادرت به خرید از برندهای با کیفیت آن کشور خواهد شد نه خودروهای بی کیفیت و غیر استاندارد که امروز حضور آنها را در بازار ایران مشاهده می کنیم.

عضو هیأت نمایندگان اتاق بازرگانی تهران

استفاده از خودروهای بنزینی با کیفیت

یکی از راهکارهای حل ناترازی

عضو هیأت نمایندگان اتاق بازرگانی تهران به بیان توضیحاتی درباره دلایل بروز ناترازی بنزین در کشور پرداخت و استفاده از خودروهای با کیفیت را یکی از راه کارهای حل معضل ناترازی بنزین معرفی کرد. به گزارش اقتصاد سرآمد، سید رضی حاجی آقامیری درباره علت بروز ناترازی بنزین و راه کار برون رفت از این شرایط گفت: بدبختی و روشن است که بنزین سوخت مورد استفاده

مدیر عامل آب و فاضلاب تهران:

تهران از نظر منابع آبی ظرفیت بارگذاری جمعیت جدید را ندارد

مدیر عامل شرکت آب و فاضلاب استان تهران گفت: در حال حاضر تهران با توجه محدودیت منابع آبی، ظرفیت هیچ گونه بارگذاری جدیدی را ندارد.

به گزارش اقتصاد سرآمد، محسن اردکانی به ایرنا افزود: با توجه به منابع محدود آبی در گستره استان تهران هر گونه بارگذاری جدید جمعیت در تهران امکان پذیر نیست و دیگر ظرفیت جدیدی برای تأمین آب آن وجود ندارد که باید در این زمینه تجدیدنظر شود. وی ادامه داد: در موضوع بارگذاری جمعیت در هر اقلیمی نخستین چیزی که باید رعایت شود، آمایش سرزمینی است که موضوع اصلی آمایش سرزمین هم آب است. مدیر عامل آبای استان تهران خاطر نشان کرد: در گذشته ها تمدن ها در کنار آب شکل می گرفته و هر جا آب بود، آبادی هم وجود داشت. اردکانی گفت: باید با توجه به آمایش سرزمین بررسی کرد که ظرفیت تأمین آب برای جمعیت جدید وجود دارد یا ندارد و اگر وجود دارد، اجرا شود و در غیر این صورت باید تجدیدنظر کرد. وی در باره طرح های تأمین آب برای تهران ادامه داد: الان چند طرح مطرح است که دو طرح در دست اجرا و یکی هم در دست مطالعه است. این مقام مسئول افزود: یکی از این طرح ها علاج بخشی سد لار است که ۱۶۲ میلیون متر مکعب در سال آب را منتقل می کند.

چندول ۱۸۴

افقی:

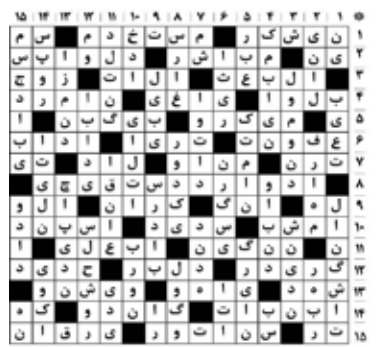
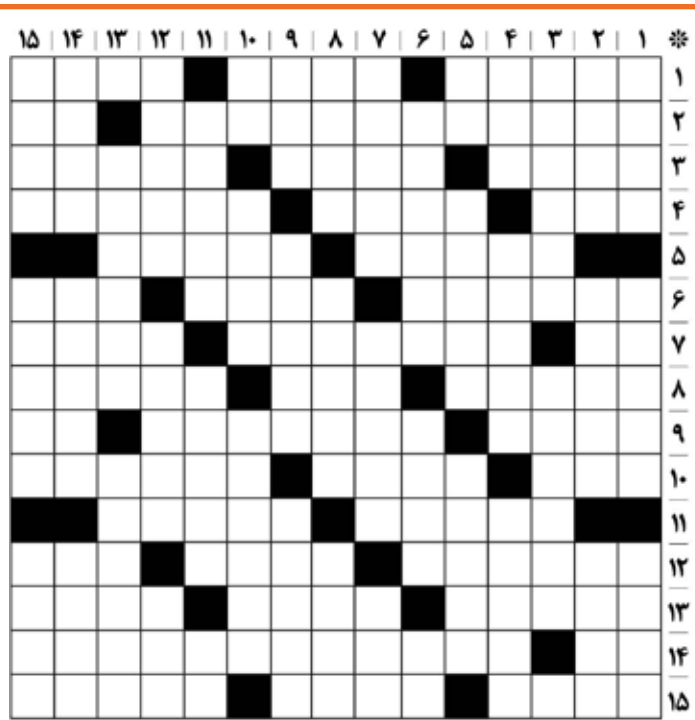
- تندرستی - قیلوسفان - قرماتر وای خوارزمشاهی
- رمانی نوشته اسماعیل فصیح - تعجب زنانه
- مسیر یک چرم آسمانی - زاست و درست - فشار دادن
- گنج - از نام های حضرت فاطمه زهرا (س) - نوعی
- پارچه پنبه ای - مترسک
- ظلمت - گلستان - پیامبران
- اراده - بزرگ ترین جزیره جهان - از یاران امام حسین (ع)
- ناخالص - اجرت - مخفی
- نخستین رقم از سمت راست عدد - نگهبان ساختمان - حرف دهن کجی
- کم پشت - شکر گزاف - خداوندی
- آسیاب بادی - خوبی ها و نیکی ها
- دوی استقامت - تدوین شده - شروع - آغاز
- نوعی التهاب پوستی - زمین مسطح و وسیع اطراف کوه - بدنام
- میان - فیلم ساز فقید سینمای ایران و کارگردان

عمودی:

- گوشه ای در دستگاه شور - تبریک گفتن - از باب
- گلی زینتی - مکان ها - باخبر
- داشگاه مشهور قاهره - قند نیشکر
- خورشید - سردرد شایع و شدید - شنبوای
- پایتخت باستانی مصر - پرده ناشونده - کرم چراغ دار!
- بی آبرویی - فرمان کشتی - صدمت مربع
- رویداد ناگهانی - پادشاه بابل که حضرت ابراهیم (ع) را در آتش افکند - شهری در فارس
- نوشیدنی ترش و گازدار - گلستان - زنبور عسل ماده بارور
- همسوزن - اهل سرزمین گل ها - ایوان عبرت
- ضمیر غائب - نخست زاده - ایالتی در آمریکا
- اختنای - بر پشت استر

می تهند - نشانه مغفولی

- قطع عملیات جنگی - سیاهی لشکر سینمایی - ریمان
- دارای خط های راست و موازی - آلباز
- ساییدن - سراینده حدیقه الحقیقه - مجلس نمایندگان روسیه
- مفصل لولایی - پا - نوعی زغال سنگ - برقی را از کوئل به دگوم می رساند

سه شنبه ۲۴- بهمن ۱۴۰۲- سال هفتم- شماره ۱۸۵۶

آب و انرژی

انرژی

داخلی سازی ۹ پروژه قطعات نیروگاهی توسط دانش بنیان ها

وزارت نیرو اعلام کرد: ۳۸ پروژه نیروگاهی با حمایت از شرکت های دانش بنیان در دستور کار قرار گرفت که تاکنون ۹ پروژه آن به پایان رسیده است. به گزارش اقتصاد سرآمد، وزارت نیرو در صنعت نیروگاهی کشور تلاش دارد با اجرای طرح های پیشران و حمایت از شرکت های دانش بنیان ضمن بومی سازی فناوری های مرتبط با این صنعت، میزان بهره وری را در نیروگاه های سراسر کشور ارتقا دهد.

بر اساس اطلاعات ارائه شده توسط شرکت مادر تخصصی برق حرارتی، این اقدام که در قالب ۳۸ پروژه در دستور کار قرار گرفته است، شامل مواردی مانند ساخت دستگاه تصفیه روغن توربین، بومی سازی و ساخت داخل قطعات نیروگاهی، ساخت پره های متحرک کمپرسور واحد گاز، ساخت و نصب سیستم پایش مداوم خروجی دودکش نیروگاهی، طراحی و ساخت سیستم راه انداز مولدهای کرافت نیروگاهی، طراحی و ساخت سیستم تحریک واحد گاز هیناچی نیروگاهی و طراحی و راه اندازی سامانه نرم افزاری

بررسی ها نشان می دهد تاکنون و از میان ۳۸ پروژه تعریف شده در این زمینه ۹ پروژه به پایان رسیده است و دیگر پروژه ها نیز پیشرفت قابل توجهی داشته است و در صورت تأمین نقدینگی با سرعت بیشتری اجرایی می شوند. پیش تر "عبدالرسول پیشاهنگ"، مدیر عامل شرکت مادر تخصصی برق حرارتی در این زمینه به رسانه ها گفت: از سال ۹۵ تاکنون و پس از شکل گیری شرکت برق حرارتی حدود ۸۲۵ هزار قطعه مورد نیاز صنعت نیروگاهی کشور با اعتباری بالغ بر دو هزار و ۴۰۰ میلیارد تومان ساخت داخل شده است.

وی خاطر نشان کرد: بسیاری از این محصولات توسط شرکت های دانش بنیان ساخته شده و از محل ساخت این قطعات نیز هزار و ۴۴۰ میلیارد تومان صرفه جویی ارزی صورت گرفته است. بر اساس این گزارش از زمان آغاز به کار دولت سیزدهم تاکنون نیز چیزی بالغ بر ۲۵۰ هزار قطعه نیروگاهی با مشارکت شرکت های دانش بنیان در داخل کشور ساخته شده است که بیش از ۹۱ درصد نیاز نیروگاهی کشور را شامل می شود و از این میان تولید ۱۰۰ هزار و ۲۹۹ قطعه مربوط به سال جاری است.

از جمله راهکارهایی که شرکت مادر تخصصی برق حرارتی برای تسریع در اجرای این پروژه ها مدنظر قرار داده است، تخصیص وام هایی با سود کم و تخصیص ارز نیمایی به شرکت های دانش بنیان فعال در صنعت نیروگاهی کشور است که امید می رود با این سیاست شرایط برای تحقق اهداف این پروژه تسهیل شود.

هیچ محدودیت جدیدی درباره تخصیص بنزین اعمال نشده است

مدیر عامل شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی تأکید کرد که هیچ محدودیت جدیدی درباره تخصیص بنزین اعمال نشده است.

به گزارش اقتصاد سرآمد، جعفر سالاری نسب با تأکید بر اینکه در هیچ کجای کشور به جز سیستان و بلوچستان و کرمان طرح کدینگ اجرایی نشده است و اگر مالکین خودرو برای سوخت گیری دچار مشکل شده اند، قطعا جایگاه ها تخطی کرده اند، ایستنا اظهار کرد: نظارت ویژه ای روی جایگاه های سراسر کشور وجود دارد و اگر گزارش تخلف اعلام نشود بلا جدیت پیگیری خواهیم کرد.

وی با بیان اینکه در روزهای اخیر در حالی که حجم مسافرت ها بالا بوده اما با گزارش تخلف یا مشکل خاصی در حوزه سوخت گیری مواجه نبودیم، گفت: موضوعی که در روزهای اخیر مطرح شد این بود که به طور مثال مالک خودرویی در استان قم نتواند از کارت سوخت خود در استان دیگری استفاده کند که چنین چیزی به هیچ عنوان صحت ندارد.

مدیر عامل شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی با تأکید بر اینکه هیچ سیاست جدیدی اعلام نشده و شرایط مانند گذشته است، اظهار کرد: از تابستان تا الان روال بدین شکل است که در هر بار سوخت گیری امکان دریافت بیش از ۴۰ لیتر وجود ندارد و ایسن موضوع جدیدی نیست و از تابستان روال در کل کشور به همین شکل بوده است. وی ادامه داد: کارت آزاد در تمام جایگاه ها وجود دارد، مالک خودرو می تواند هم از کارت خود و هم از کارت جایگاه استفاده کند و مشکلی وجود ندارد

و هیچ اتفاق جدیدی رخ نداده است. سالاری نسب درباره آخرین نتایج اجرای طرح کدینگ در استان سیستان و بلوچستان، گفت: این طرح به صورت پایلوت و در بعضی شهر ها از جمله زاهدان و زابل اجرایی شده است و می تواند شلوغی جایگاه ها و سوء استفاده از کارت های شخصی را مدیریت کند. او با بیان اینکه با اجرای این طرح استفاده از کارت سوخت مدیریت می شود، گفت: این طرح به بقیه استان ها ارتباطی ندارد و اکنون به صورت پایلوت و تنها در این شهر ها اجرایی می شود تا نتایج آن مورد ارزیابی قرار بگیرد. به گفته وی اگر مالکین خودرو با تخلفی در جایگاه ها مواجه شدند می توانند با سامانه پاسخگویی ۰۹۶۲۷ و یا با شماره تلفن ۰۲۶۳۲۵۴۲۵۱۷ تماس بگیرند و قطعا این موضوع در زمانی کوتاه پیگیری خواهد شد.